

3. Мишин А. А. Конституционное (государственное) право зарубежных стран : учеб.. – М. : Белые альвы, 1996. – 400 с.
5. Рыбаков А. В. Избирательное право и избирательные системы / А. В. Рыбаков // Социально-политический журнал. – 1998. – № 2. – С. 113 – 122.
6. Конституционное (государственное) право зарубежных стран : учеб. В 4-х т. Т. 1-2. / отв. ред. Б. А. Страшун. – Минск : Изд-во БЕК, 1996. – 778 с.
7. Заяць Н. Вибори як реалії сучасної державно-правової діяльності; теоритичний аспект / Н. Заяць // Право України. – 2007. – № 11. – С. 26 - 27.

Стаття надійшла до редакції 15.12.2014 р.

O. V. Filonov

MODERN ELECTORAL SYSTEMS, THEM POSITIVE AND NEGATIVE LINES, PROSPECTS OF DEVELOPMENT

The basic electoral systems are considered from the point of view the exposure of their failings and advantages in modern terms. Advantage of the majority system of absolute majority consists in that it in a country with withstand democratic traditions allows to create a stable government comparatively. Application of the proportional systems allows to provide relative accordance between the amount of voices and amount of mandates.

In interests of connection of dignities of the majority and proportional systems and exceptions peculiareach of them failings next to connection of both systems in one countries applyi the system of the passed voice, the mixed systems.

From the point of view specialists-mathematicians which created the computer model of modern electoral process ti create ideal democratic election procedures is almost impossible. Therefore at the estimation of the electoral system a decision role is played by correlation of priorities: if the main is consider setting up a stable effective government, advantage gives oneself up the majority system; if an accent is done on an adequate representative office in parliament of interests of different groups of population – to proportional, or mixed.

Thus application in the electoral legislation of country of the certain electoral system influences not only on the results of electoral process and distributing of deputy mandates but also on creation and personal composition of government of the state. Therefore in the modern terms of the world country tryto improve party political structure of society reformation of the national electoral system. But on efficiency of functioning in society of the electoral system can carry out influence qualifications and barrage points.

Keywords: elections, electoral process, majority system, proportional system, mixed system.

УДК 342.745

В. С. Шестак

ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНІ ОБ'ЄКТИ: ЮРИДИЧНЕ ВИЗНАЧЕННЯ

В статті на основі аналізу наукової літератури та чинного законодавства досліджено наскільки повно та всебічно опрацьовано розуміння низки основних понять, які стосуються історико-культурних об'єктів.

Питання взаємодії держави та права з культурою стають дедалі більш актуальними та потребують детального вивчення та вирішення.

Ключові слова: держава, право, культура, історико-культурні об'єкти, об'єкти культурної спадщини, пам'ятки історії і культури, культурні цінності.

Постановка проблеми. Актуальність теми дослідження, її наукова і практична

направленість визначена тим, що культура того чи іншого народу-унікальне неповторне багатогранне явище. Відродження України як незалежної і суверенної держави із власним минулим, сучасним та майбутнім нездійсниме без об'єктивізації в тій чи іншій формі тих здобутків, завдяки яким можна не тільки відстежити характер та особливості розвитку суспільства та держави на її території, а й розглядати нашу країну, її культуру та історію як невід'ємні складові загального цивілізаційного розвитку людства.

Одним із колективних прав за міжнародним правом є право народу на свою спадщину. В Україні це право закріплено в Конституції, інших законодавчих актах. Зокрема, згідно з ч.5 ст.54 Конституції України «Держава забезпечує збереження історичних пам'яток та інших об'єктів, що становлять культурну цінність, вживає заходів для повернення в Україну культурних цінностей народу, які знаходяться за її межами» [1].

Мабуть, небагато виявиться народів у світі, культурну спадщину яких так систематично знищували і культурні цінності яких так масово вивозили, як надбання українського народу. Народ, який досяг високого рівня цивілізації ще у IX ст., а потім на віки втратив свою незалежність і перейшов під іноземне панування, не міг реалізувати свого права на культурну спадщину.

У той час, як в інших країнах відповідні установи десятиліттями ретельно фіксували й досліджували втрати свого культурного надбання, у нас до останнього часу практично не велися підрахунки втраченої історико-культурної спадщини, не порушувалися питання фінансового еквівалента втраченого. Тому нині перебуваємо у надзвичайно складній ситуації. Через кілька століть після перших т.з. «братських» поборів, через майже 70 р. після Другої світової війни, яка забрала третину мистецьких творів, книгозбірень та архівів із нашої національної скарбниці, ми «збудились обкрадені». Світ дізнався про величезні втрати української культури, про тотальне знищення, пограбування, вивезення наших культурних цінностей аж на Міжнародному симпозиуму «Втрати Другої світової війни і післявоєнного періоду. Відновлення і повернення культурних цінностей» у Нью-Йорку в 1994 р, де вперше була присутня Україна. І цифри щодо втрат української культури вразили всіх. Але надалі за В.Черномірдіном-«хотіли як краще, а вийшло як завжди». Побідкались і замовкли. Хоча у післявоєнні роки міжнародною спільнотою були прийняті у рамках ООН, Ради Європи та інших організацій безліч Конвенцій щодо культурних цінностей (охорону, збереження, вивоз, повернення тощо).

Наприклад, згідно з Конвенцією про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту 1954 р. держави-учасниці принаймі один раз на чотири роки звітують про вжиті, відносно вжиті, підготовлювані чи такі, що вивчаються їх адміністраціями заходи для втілення в життя цієї Конвенції. Але реальний стан із реалізацією Конвенції в Україні не дає змоги Міністерству культури, Міністерству закордонних справ підготувати виграшну інформацію. Наприклад, не проведено маркування емблемою ЮНЕСКО культурних цінностей, що належать до Державного музейного фонду України. Нерухомих культурних цінностей та центрів їх зосередження не визначено, а також не розроблено пропозицій щодо внесення їх до «Міжнародного реєстру культурних цінностей, що перебувають під спеціальним захистом і позначені відмітним знаком Конвенції». До списку найвизначніших пам'яток всесвітньої культурної спадщини до недавнього часу було занесено лише Софійській собор (XI ст.) та Києво-Печерську лавру (XI –XVIII ст.). Нині настав час відродження національної культурної спадщини, в якій повною мірою відбито світовідчуття українського народу.

Мета цього дослідження – на основі аналізу наукової літератури та чинного законодавства визначити, наскільки повно та всебічно опрацьовано розуміння низки

основних понять, які стосуються історико-культурних об'єктів, для чого не тільки встановити поняття деяких термінів, а і значення кожного з понять як з точки зору їх місця та ролі в культурній сфері суспільства, так і з позицій їх нормативно-правового забезпечення.

В цьому контексті дослідження феномену культури як історико-культурного досвіду людей, який виникає, розвивається і реалізується в різних соціально-економічних умовах, законах і рисах їх діяльності, передається з покоління в покоління у вигляді ціннісних орієнтацій і ідеалів, інтерпретується в традиціях, обрядах, витворах мистецтва, має важливе значення для розвитку культури [2, с. 66]. До числа проявів феномену культури як історико-культурного досвіду людей, в якому вона втілюється в найбільш образних формах, безумовно, слід віднести об'єкти (предмети, процеси, явища) культурної спадщини, бо саме в них знаходять своє втілення та відображення певні цінності археологічного, естетичного, етнологічного, історичного, архітектурного, мистецького, наукового чи художнього плану. Важливість збереження та охорони цих об'єктів пов'язана з тим, що історико-культурна спадщина є одним з головних чинників формування української національної ідентичності та відродження духовності українського народу [3]. Відповідно, її охорона та використання є частиною діяльності по збереженню, з одного боку, унікальності України як суверенної і незалежної держави, а з другого-підтвердження її статусу як повноправного учасника світового процесу розвитку людської цивілізації.

Саме тому визнання важливості історико-культурних об'єктів та необхідності їх збереження знайшло своє відображення у закріпленні на конституційному рівні (ст. 54 Конституції України) обов'язку держави по їх охороні. Враховуючи те, що реалізація цього обов'язку здійснюється переважно завдяки діяльності держави та її уповноважених органів, бо відповідальність за охорону історико-культурних об'єктів є пріоритетом кожної країни [4, с. 14], то таку діяльність слід розглядати як частину здійснення її культурної функції. Головною умовою належної реалізації цієї функції є її нормативно-правове забезпечення, у тому числі забезпечення діяльності по охороні та використанню історико-культурних об'єктів.

З урахуванням цього є всі підстави відзначити, що від того, наскільки повно та всебічно опрацьовані у відповідних нормативно-правових актах основні поняття, які стосуються історико-культурних об'єктів істотним чином залежить і те, наскільки всебічно забезпечені їх охорона та використання. Адже тільки в такому разі можна чітко виділити об'єкт забезпечення (культурну спадщину, культурні цінності тощо), з'ясувати його істотні ознаки та вжити відповідних організаційних, правових, фінансових та інших заходів з метою охорони та використання. Тобто, вирішення питань визначення поняття, значення та видів історико-культурних об'єктів безпосередньо пов'язується із належною реалізацією низки положень Основного Закону нашої країни (ст.ст. 11, 12, 54, 66).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичну базу дослідження склали праці вітчизняних і зарубіжних учених, зокрема В. І. Акуленка, Г. О. Андрес, Р. В. Асейкіна, І. О. Биля-Сабадаш, О. В. Богачової, В. О. Василенка, А. В. Гудзевича, В. Ю. Докучаєва, М. С. Кельмана, О. Р. Копієвської, М. О. Кравцова, В. В. Кузнецова, Т. В. Курило, Ю. В. Опалько, О. І. Мельничук, О. Г. Мурашина, В. Ю. Мурзіна, І. В. Пивовар, О. Ф. Скакун, О. В. Усенко, Л. Г. Штика, тощо, та чинне законодавство у сфері збереження та використання історико-культурних об'єктів. Аналізуючи фахову літературу та чинне законодавство, слід відзначити, що як в наукових роботах, так і текстах нормативно-правових актів, на жаль, відсутня єдність у розумінні та застосуванні низки понять, що є основними у сфері охорони та використання історико-культурних об'єктів та характеризують їх як об'єкти забезпечення з боку держави.

Зокрема до цих понять слід віднести такі: «історико-культурні об'єкти», «об'єкти культурної спадщини», «історико-культурні ресурси», «пам'ятки історії та культури», «культурні цінності» тощо.

В цьому контексті з приводу тлумачення поняття «об'єкти культурної спадщини» Р. Асейкін, яким було проаналізовано роботи низки вчених (В. А. Ломако, А. Бражко, Т. Г. Каткової, Н. В. Михайлової, В. О. Навроцького, С. О. Приданова, С. П. Щерби та ряду інших), відмічає, що серед них немає єдності думок щодо визначення цього поняття [5, с. 33].

Така ситуація, як ми вважаємо, не сприяє уніфікації законодавства та відповідної правової практики стосовно охорони та використання історико-культурних об'єктів та культурної спадщини, зокрема. Більш того, відсутність єдності в теоретичних концепціях та практичних підходах до розуміння основних понять, що утворюють певну понятійну структуру цієї сфери, створює непоодинокі колізії при вирішенні питання про можливість віднесення конкретного об'єкту до числа історико-культурних об'єктів. Показовим є приклад, наведений В. Кузнецовим, який відмічає, що чинним Законом України «Про охорону культурної спадщини» чітко визначена низка понять, у тому числі і «об'єкти культурної спадщини» та їх види (ч.2 ст.2), закон містить вичерпний перелік таких об'єктів. Але в цьому переліку не знайшлося місця для документів Національного архівного фонду. Це мало наслідком те, що такі документи не можна було віднести до об'єкта культурної спадщини як предмета злочину, передбаченого ст. 298 КК України. Зважаючи на це, безпосередньої відповідальності за умисні протиправні дії проти вказаних документів не було передбачено аж до 18 січня 2007 р.[6, с. 14].

Недоліки понятійного апарату мали серйозні негативні наслідки у вигляді незабезпечення належного виконання обов'язку держави з охорони та захисту одного з проявів культурної спадщини. Отже, подібні ситуації обумовлюють необхідність вжиття державою правових та організаційних заходів по охороні, збереженню та використанню культурної спадщини, у тому числі завдяки належному визначенню об'єктів цих дій.

Таким чином, однією з актуальних проблем сучасного стану нормативно-правового забезпечення діяльності, пов'язаної із охороною та використанням історико-культурних об'єктів, є певна внутрішня суперечливість понятійного апарату в цій сфері. Саме тому потребує дослідження питання вдосконалення понятійного апарату в цій сфері, а також встановлення значення кожного з понять як з точки зору їх місця та ролі в культурній сфері нашого суспільств, так і з позицій їх нормативно-правового забезпечення.

Виклад основного матеріалу. Насамперед виділимо ті поняття, які, на наш погляд, не тільки найбільш часто використовуються при позначенні певних явищ у цій сфері, а й фактично утворюють певну понятійну систему.

Так, в нормативно-правових актах (Конституції України, Конвенції ЮНЕСКО «Про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини», «Про охорону нематеріальної культурної спадщини», «Про заходи, спрямовані на заборону та запобігання незаконному ввезенню, вивезенню та передачі права власності на культурні цінності», «Про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту», Рекомендаціях ООН про міжнародний обмін культурними цінностями, Міжнародній хартії з охорони й реставрації нерухомих пам'яток і визначних місць (Венеціанська хартія), Європейської культурної конвенції 1954 року, Конвенції про охорону архітектурної спадщини Європи, Законів України «Про охорону культурної спадщини», «Про музеї та музейну справу», «Про охорону археологічної спадщини», «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей», Рекомендації

парламентських слухань «Культурна політика в Україні: пріоритети, принципи та шляхи реалізації», Закону УРСР «Про охорону і використання пам'яток історії та культури» та низки інших) [7], базовими є такі поняття: історико-культурні об'єкти, культурна спадщина, природна спадщина, культурні цінності, культурні і духовні цінності, об'єкт культурної спадщини, об'єкти спадщини, що охороняються, пам'ятки історії та культури, пам'ятки культурної спадщини, пам'ятка, історична пам'ятка, комплекси(ансамблі), визначні місця тощо. Відмітимо, що свого часу в чинному законодавстві України відбулася заміна поняття «історико-культурна спадщина» на поняття «культурна спадщина», а тому їх слід розглядати як синоніми.

Ми навели такий розширений перелік міжнародно-правових актів та актів національного законодавства для того, що б додатково продемонструвати визнання на всіх рівнях важливості та цінності історико-культурних об'єктів, необхідності їх охорони, відповідно і тієї уваги, яка приділяється їх правовому забезпеченню.

В свою чергу, в науковій літературі (В. І. Акуленко, Р. В. Асейкін, В. О. Василенко, А. В. Гудзевич, В. Ю. Докучаєва, Т. В. Курило, Ю. В. Опалько, В. Ю. Мурзін, О. В. Усенко та ін.) присвяченій питанням охорони та використання культурної спадщини, можна зустріти такі поняття: історико-культурна спадщина, культурна спадщина, історичні та культурні цінності, історико-культурні цінності, культурні цінності, історико-культурні ресурси, культурно-історичне середовище, об'єкти культурної спадщини, об'єкти історико-культурних цінностей, культурно-історична пам'ятка або історико-культурна пам'ятка.

З аналізу наведених термінів та їх значення, що наводяться у фаховій літературі та міститься в чинному законодавстві, можна зробити декілька висновків, які дають можливість не тільки навести достатньо вичерпну характеристику понятійного апарату у сфері охорони та використання культурної спадщини, але й запропонувати певні кроки по усуненню існуючої суперечливості в системі понять в цій сфері. До того ж, на наш погляд, в результаті проведеного аналізу з'явиться можливість викласти ці поняття з позиції їх взаємозв'язку та взаємовідношення, що допоможе їх системному сприйняттю та застосуванню.

Останнє зауваження може бути покладено в основу формування погляду (ресурсно-об'єктний підхід) на культурну спадщину та взагалі на культуру як на певні цілісні явища, які мають власну структуру та, з одного боку, виступають об'єктом державного нормативно-правового забезпечення, а з іншого-є ресурсом для особи та суспільства. А відповідні елементи цієї структури знаходять своє відображення та нормативне закріплення у поняттях та термінах. З цього приводу Л. Штикою, С. Кравченком відзначається, що такий підхід відображує системність наукового знання, коли в процесі наукової діяльності створюються теоретичні системи, які складаються із сукупності абстракцій – категоріальної структури даної галузі знання. І окремо ними підкреслено, що рівень наукового пізнання у тій чи іншій науковій сфері відображується саме станом концептуальної розробленості предмета, понятійним апаратом, наявністю терміносистеми [8]. Відповідно, є всі підстави для висновку, що належне опрацювання понятійного апарату у сфері охорони та використання культурної спадщини підвищить ступінь сформованості пізнання цієї сфери, а також «стан концептуальної розробленості» предмета нормативно-правового її забезпечення як цілісного об'єкта. Саме належним чином опрацьований понятійний апарат і розкриває цю систему як сукупність взаємодіючих та взаємообумовлених історико-культурних об'єктів, які у своїй сукупності і утворюють власне культурну спадщину як об'єкт забезпечення, а також як відповідний ресурс, який має значення для розвитку інших сфер суспільного та державного життя.

Висновки. Тому, що стосується безпосередньо тих висновків, які є результатом

проведеного нами аналізу понятійного апарату, що застосовується у сфері охорони та використання культурної спадщини, то слід відзначити наступне:

по-перше, певну різноманітність у використанні понятійного апарату, яка притаманна переважно представникам науки, що можна пояснити відсутністю вимоги до однозначності наукової термінології, а також намаганням сформулювати поняття, яке б, на думку певного фахівця, здатне було б найбільш повно відобразити відповідне явище. Так, фактично як синоніми використовуються такі групи понять: історико-культурна спадщина та культурна спадщина; історичні та культурні цінності, історико-культурні цінності або культурні цінності; історико-культурні ресурси, об'єкти культурної спадщини, об'єкти історико-культурних цінностей, культурно-історична пам'ятка. Явище синонімії, як вказується в літературі, полягає у називанні того самого поняття (того самого змісту) різними термінами і воно досить поширене в законодавстві внаслідок природного бажання нормопроектувальників урізноманітнити виклад, уникнути повторів тощо. Проте наявність синонімів у мові права є певною проблемою через їх властивість мати різні відтінки значення [9, с. 82]. Засобом подолання цієї проблеми є стандартизація термінології, яка має бути спрямована на те, щоб обрати ту чи іншу термінологічну норму та затвердити її як обов'язковий варіант для усунення двозначності у спілкуванні. Зокрема це пов'язується із усуненням існування зайвих синонімів чи варіантів [10, с. 70-73]. Вважаємо, що наукова спільнота повинна все ж таки дійти певної єдності з приводу цього питання;

по-друге, іншим недоліком понятійного апарату в цій сфері також є не завжди обґрунтоване, не таке, що відповідає встановленим в логіці та праві вимогам до формулювання понять [11, с. 40], розкриття значень однакових термінів. Особливо це стосується формулювань, які містяться у відповідних нормативно-правових актах. Наприклад, визначення поняття «культурна спадщина», що міститься в чинному законодавстві, не можна назвати вдалим через його розпливчастість, неконкретність і часткову тавтологію, воно також не відображає в повному обсязі сутність поняття «культурна спадщина»-терміну, що лежить в основі зовнішнього відображення національної культури, а крім того, тлумачення цього терміну не відповідає вимогам, що висуваються до утворення дефініцій [12, с. 165-166]. З цим висновком ми повністю погоджуємося, та відмітимо з цього приводу точку зору О.Богачової, що для створення законів необхідно розробити та уніфікувати єдині мовно-термінологічні вимоги, оскільки від цього значною мірою залежить ефективність законодавства, правильне розуміння, обґрунтоване застосування законів [13, с. 11]. На жаль, недотримання цієї вимоги в теоретичному, нормативному та практичному аспектах реалізації адміністративно-правового забезпечення охорони та використання культурної спадщини не тільки вносить певну неузгодженість, а й іноді не дозволяє ефективно застосовувати законодавство в цій сфері;

по-третє, як представникам науки, так і представникам нормотворчих органів (наприклад, ООН, ЮНЕСКО, Верховної Ради України) притаманна певна подвійність у застосуванні термінології, що в більшості випадків і проявляється як синонімічність, де одне і теж явище має два або більше понять, що його позначає. Наслідком цього є певна неузгодженість та колізії в розумінні окремих дефініцій, коли одні й ті ж самі за значенням поняття, наприклад, історико-культурна спадщина та культурна спадщина, історико-культурні цінності та культурні цінності, можуть співвідноситися як частина та ціле. В інших випадках поняття розкривається не через вказівку на його істотні ознаки, наприклад, ознаку видатної універсальної цінності з точки зору історії, мистецтва чи науки, а йде переважно шляхом вказівки на об'єкти (предмети та явища), які можуть бути віднесені до конкретної культурної спадщини (пам'ятки, ансамблі, визначні місця тощо);

по-четверте, перевага у вирішенні проблеми упорядкування понятійного апарату у сфері охорони культурної спадщини повинна бути надана міжнародним нормативно-правовим актам. Така констатація обумовлюється тим, що ці акти характеризуються узагальнюючим значенням їх тексту, у тому числі і понять, а також тим, що текст цих актів є взаємно узгодженим між державами-учасниками (наприклад, відповідними конвенціями ЮНЕСКО). Відмічено, що характерною рисою міжнародних договорів є їх насиченість оціночними поняттями, високий рівень абстрактності їх приписів [14, с. 8-10]. Також, що є немаловажним фактором, сучасна правова система України розвивається в напрямку її гармонізації із правом Європейського Союзу, міжнародним правом взагалі, що своїм проявом має надання пріоритету положенням міжнародно-правових актів, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України, перед нормами чинного національного законодавства;

по-п'яте, саме в нормативно-правових актах, у тому числі і міжнародних, які створено із дотриманням вимог та правил нормотворчої техніки, понятійний апарат знаходиться у певному системному взаємозв'язку та утворює комплекс понять, що характеризує явища, предмети, об'єкти в цій сфері. Такий підхід має власне значення, адже завдяки такий системності та взаємозв'язку понять ми отримуємо цілісну характеристику важливої частини буття суспільства-культурної спадщини. Це фактично утворює підґрунтя для подальшого розвитку погляду на це явище як на певну систему, яка, з одного боку, є об'єктом реалізації культурних прав особи, а з іншого є об'єктом управління, щодо якого, адміністративно-правове забезпечення здійснюється з боку держави. Звернемо увагу на точку зору Н. Раданович, яка з приводу національної імплементації міжнародних договорів вказує, що мета цієї імплементації полягає у забезпеченні можливості використання норм таких договорів окремими громадянами, де гарантією цього є те, що міжнародні акти передбачають наявність міжнародних механізмів, що здійснюють контроль за впровадженням у життя міжнародних зобов'язань, узятих на себе державами згідно цих договорів [15, с. 8-10]. Вважаємо, що це виступає окремим видом гарантій (міжнародних) виконання державою обов'язку по належній охороні та використанню об'єктів культурної спадщини.

Висновок. З метою усунення виявлених вище недоліків нами опрацьовано основні напрямки впорядкування понятійного апарату у сфері охорони та використання історико-культурних об'єктів, культурної спадщини. Слід визнати наступні кроки:

1) усунення синонімічності між поняттями. Це можна забезпечити шляхом виключення із вживання одного з термінів-синонімів. Наприклад, заміна поняття «історико-культурна спадщина» на поняття «культурна спадщина». На наш погляд, це усунення синонімічності є доволі дієвим заходом, йому слід надати перевагу при вдосконаленні нормативно-правової бази та впорядкуванні термінології, що використовується в наукових працях з досліджуваного питання.

2) систематизація та упорядкування понятійного апарату. Це слід здійснити за рахунок більш чіткого та науково-обґрунтованого визначення обсягу відповідних понять, що застосовуються в цій сфері як щодо характеристики окремих об'єктів культурної спадщини, так і в цілому. Це може бути зроблено шляхом встановлення співвідношення між окремими поняттями, а також формування на цій основі відповідного понятійного рядку. Наприклад, введенню певного співвідношення при одночасному використанні в нормативних дефініціях понять «культурна спадщина» та «культурні цінності». Як наслідок ми отримуємо взаємопов'язаний та взаємно узгоджений понятійний ряд, який системно та повно буде характеризувати форми та види прояву конкретного явища суспільної дійсності.

На підставі узагальнення вище наведених нормативно-правових актів та наукових джерел, а також урахування змісту окремих термінів, спробуємо виділити ті поняття,

завдяки яким відбувається визначення основних складових елементів культурної спадщини як певного системно-організованого явища. На наш погляд, до числа основних понять слід віднести такі: культурна (природна) спадщина, культурні цінності, об'єкти культурної спадщини, пам'ятка культури. Вважаємо, саме вони є необхідними та достатніми для характеристики досліджуваного нами явища як цілісного об'єкта (користування та забезпечення). А їх застосування в такій ролі буде сприяти усуненню синонімічності.

Список використаної літератури

1. Конституція України. - Х.: Одиссей, 2012. – 56 с.
2. Копієвська О. Р. Культурна спадщина в контексті історичної культурології / О. Р. Копієвська // Питання культурології : зб. наук. пр. – 2009. – Вип. 25. – С. 66.
3. Гевель К. М. Проблеми та перспективи державного управління сферою збереження та охорони історико-культурної спадщини в Україні [Електронний ресурс] / К. М. Гевель // Публічне адміністрування: теорія та практика. – 2009. – Вип. 2. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/Patp/2009_2/09gkmksu.pdf
4. Андрус Г. О. Охорона культурної спадщини України в контексті світових інтеграційних процесів (друга половина ХХ – початок ХХІ століття) : автореф. дис... канд. іст. наук: 26.00.05 / Ганна Олександрівна Андрус; НАН України; Українське товариство охорони пам'яток історії та культури, Центр пам'яткознавства. – К., 2009. – С. 14.
5. Асейкін Р. В. Поняття «об'єкт культурної спадщини» / Р. В. Асейкін // Право і безпека. - 2009. - №4. – С.33.
6. Кузнецов В. В. Правові передумови встановлення кримінально-правового захисту документів Національного архівного фонду / В. В. Кузнецов // Вісник Академії адвокатури України. – 2009. – № 1. – С. 14.
7. Конвенція про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини : Конвенція ЮНЕСКО від 16.11.1972 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_089
Конвенція про охорону нематеріальної культурної спадщини : Конвенція ЮНЕСКО від 17.10.2003 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: Відомості Верховної Ради України від 18.04.2008 – 2008 р., № 16, стор. 427, стаття 153.
Конвенція про заходи, спрямовані на заборону та запобігання незаконному ввезенню, вивезенню та передачі права власності на культурні цінності: Конвенція ЮНЕСКО від 14.11.1970 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_186
Конвенція про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту : Конвенція ЮНЕСКО від 14.05.1954 [Електронний ресурс].– http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_157
Рекомендація про міжнародний обмін культурними цінностями. Рекомендації ООН від 26.11.1976 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_725
Міжнародна хартія з охорони й реставрації нерухомих пам'яток і визначних місць (Венеціанська хартія) : Хартія ООН від 31.05.1964 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_757
Європейська культурна конвенція 1954 року : Конвенція Ради Європи від 19.12.1954 // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2004. – № 4. – Книга 1. – Ст. 934.
Конвенція про охорону архітектурної спадщини Європи: Конвенція Рада Європи від 03.10.1985 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=994_226

- Про охорону культурної спадщини : Закон України від 08.06.2000 № 1805 – III // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 39. – Ст. 333.
- Про музеї та музейну справу : Закон України від 29.06.1995 № 249/95–ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 25. – Ст. 191.
- Про охорону археологічної спадщини : Закон України від 18.03.2004 № 1626–IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 26. – Ст. 361.
- Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей : Закон України від 21.09.1999 № 1068–XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 48. – Ст. 405.
- Про Рекомендації парламентських слухань «Культурна політика в Україні: пріоритети, принципи та шляхи реалізації» : Постанова Верховної Ради України від 21.06.2005 № 2680–IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 28. – Ст. 376.
- Про охорону і використання пам'яток історії та культури : Закон УРСР; від 13.07.1978 № 3600 – IX // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1978. – № 30. – Ст. 426.
8. Штика Л. Г. Методологічний підхід до формування терміносистеми в галузі науки «Державне управління» [Електронний ресурс] / Л. Г. Штика, С. О. Кравченко // Державне управління: теорія та практика. – 2009. – № 1.– Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/e-journals/dutp/2009-1/doc_pdf/Shtyka_LG.pdf
9. Шкурко В. Підходи до формування та впорядкування термінології законодавства засобами комп'ютерних лінгвістичних технологій / В. Шкурко, С. Ющенко // Вісник Національного університету «Львівська політехніка» : Проблеми української термінології. – 2007. – № 593. – С. 82.
10. Куньч З. Умотивованість терміна як передумова стандартизації науково-технічної термінології / З. Куньч // Вісник Національного університету «Львівська політехніка» : Проблеми української термінології. – 2008. – № 620. – С. 70-73.
11. Биля-Сабадаш І. О. Мовностилістичні правила вираження змісту нормативних правових актів [Електронний ресурс] / І. О. Биля-Сабадаш // Форум права. – 2009. – № 1. – С. 40. – Режим доступу : <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/FP/2009-1/09bionpa.pdf>
12. Пивовар І. В. Культурна спадщина як об'єкт адміністративно-правової охорони / І. В. Пивовар // Науковий вісник КНУВС. - 2010. – №1 – С. 165-166.
13. Богачова О. В. Законотворчий процес в Україні: проблеми вдосконалення : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 / Олена Вікторівна Богачова; Інститут законодавства Верховної Ради України. – К., 2006. – С. 11.
14. Раданович Н. М. Національна імплементація міжнародних договорів щодо прав людини: загальнотеоретичне дослідження (на матеріалах впровадження конвенції про захист прав і основних свобод людини) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 / Наталія Миколаївна Раданович; Львів. нац. ун-т ім. І.Франка. – Л., 2000. – С. 8.
15. Раданович Н. М. Вказ. праця. – С. 8-10.

Стаття надійшла до редакції 22.12.2014 р.

V. S. Shestak

HISTORICAL AND CULTURAL OBJECTS: LEGAL DETERMINATION

Research of the phenomenon of culture as historical and cultural experience of people, which arises up, develops and realized in different socio-economic terms, laws and lines of their activity, passed from a generation in a generation as the valued orientations and ideals, interpreted in traditions, ceremonies, works of art, has an important value for development of culture. To the number of displays of the phenomenon of culture as historical and cultural experience of people, in which she is incarnated in the most vivid forms, surely, it follows to take the objects (objects, processes, phenomena) of cultural legacy, because the certain values of archaeological, aesthetic, ethnologic, historical, architectural, artistic, scientific or artistic plan find the embodiment and reflection exactly in them. Importance of maintenance

and guard of these objects is related to that a историко-культурна legacy is one of main factors of forming of the Ukrainian national identity and revival of spirituality of the Ukrainian people. Accordingly, her guard and use is part of activity on maintenance, from one side, unicity of Ukraine as sovereign and independent state, and from the second is confirmation of her status as a competent participant of world process of development of human civilization.

For this reason confession of importance of cultural legacy as the special phenomenon and necessity of her maintenance found the reflection in fixing at constitutional level of duty of the state on her guard. Taking into account that realization of this duty is carried out mainly due to activity of the state and his authorized organs, because responsibility for the guard of cultural legacy is priority of every country, then such activity it follows to examine as part of realization of her cultural function. The main condition of the proper realization of this function is her normatively-legal providing, including. providing of activity on a guard and use of objects of cultural legacy.

Taking into account it there are all grounds to mark that from that, as far as full and the basic concepts which touch historical and cultural objects comprehensively worked out in corresponding normatively-legal acts, in general cultural legacy, depends substantial character and that, their guard and use is comprehensively provided as far as. In fact only at that rate можна clearly to distinguish the object of providing (cultural legacy), find out her substantial signs and to accept corresponding organizational, legal, financial and other measures with the purpose of her guard and use. Id est, the decision of questions of determination of concept, value and types of historical and cultural objects directly contacts with the proper realization of row of positions of Constitution of Ukraine (см.см. 11, 12, 54, 66).

Keywords: *the state, right, culture, historical and cultural objects, objects of cultural heritage, monuments of history and culture, cultural values.*

УДК 342.57 (477)

А. О. Янчук

ПОНЯТТЯ І ОСНОВНІ ОЗНАКИ ЗАХИСНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАРОДУ

У статті досліджується нормативне закріплення поняття «захист», наукові підходи до визначення поняття «захисна діяльність народу» та певних суміжних термінів, аналізуються точки зору різних авторів на дану проблематику. В результаті аналізу, узагальнюються наукові підходи до визначення досліджуваного поняття, виокремлюються його ознаки, на підставі чого пропонується авторське визначення даного терміну.

Ключові слова: *безпосереднє здійснення влади народом, народний суверенітет, народовладдя*

Постановка проблеми. З розвитком ідей народовладдя, проголошенням народу єдиним джерелом влади в державі та конституюванням відповідних положень в більшості країн світу все частіше почало виникати питання щодо можливості народу захищати належну йому владу у разі: зазіхання на неї, спроби її захоплення всупереч конституційним нормам і приписам чинного законодавства або ж звуження прав народу на прийняття відповідних рішень.

Досліджуючи різноманітні джерела можна зустріти різні назви даної діяльності, а саме – право на опір, право народу на повстання тощо. Ми ж в межах нашого